

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
και ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β)
ΠΕΜΠΤΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

οικονομολόγος – εκπαιδευτικός
www.economics.edu.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

- A.1 α. Λάθος β. Σωστό γ. Σωστό δ. Λάθος ε. Λάθος
A.2 δ
A.3 β

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β1

Ο καταναλωτής ικανοποιεί τις ανάγκες του με τη χρησιμοποίηση των αγαθών. Για τον καταναλωτή, χρησιμότητα ενός αγαθού είναι η ικανοποίηση την οποία απολαμβάνει σε μια ορισμένη χρονική περίοδο από την κατανάλωση του αγαθού αυτού. Επιδίωξη του καταναλωτή είναι να μεγιστοποιεί τη χρησιμότητα που απολαμβάνει από την κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών. Η επιδίωξη της μέγιστης χρησιμότητας αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της συμπεριφοράς του καταναλωτή στη ζήτηση αγαθών.

Την παραπάνω επιδίωξη περιορίζουν δυο παράγοντες οι οποίοι σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο είναι δεδομένοι για τον καταναλωτή: Το χρηματικό του εισόδημα και οι τιμές των αγαθών.

Με τον όρο χρηματικό εισόδημα εννοούμε ένα συγκεκριμένο αριθμό χρηματικών μονάδων που μπορεί να διαθέσει για την αγορά αγαθών.

Με τον όρο τιμή ενός αγαθού εννοούμε τον αριθμό των χρηματικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση μιας μονάδας από το συγκεκριμένο αγαθό.

Επομένως, ο καταναλωτής είναι αναγκασμένος να επιλέξει αυτά τα αγαθά και σε εκείνες τις ποσότητες που του επιτρέπει το εισόδημά του, έτσι ώστε από την κατανάλωσή τους να μεγιστοποιεί τη χρησιμότητά του. Μια τέτοια συμπεριφορά ονομάζεται ορθολογική συμπεριφορά και ο καταναλωτής ορθολογικός καταναλωτής.

Ένας ορθολογικός καταναλωτής, ο οποίος σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο έχει έτσι καταναείμει το εισόδημά του, ώστε αγοράζοντας αυτά τα αγαθά και σε εκείνες τις ποσότητες να μεγιστοποιείται η χρησιμότητά του, λέμε ότι βρίσκεται σε ισορροπία. Αυτό σημαίνει ότι, αν δεν υπάρξει καμία μεταβολή, για παράδειγμα στις προτιμήσεις του, στις τιμές των αγαθών ή στο εισόδημά του, δεν έχει κανένα λόγο να μεταβάλει τη συμπεριφορά του.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1 Δεδομένου ότι, όταν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται στην παραγωγή του αγαθού Ψ, τότε η οικονομία παράγει 250 μονάδες του αγαθού Ψ, στο συνδυασμό Α θα έχουμε Ψ = 250 και Χ = 0 (αφού δεν υπάρχει παραγωγικός συντελεστής που να απασχολείται στο Χ)

$$A \rightarrow B : KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{250 - 150}{50 - 0} = 2$$

$$B \rightarrow \Gamma : KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{150 - 75}{75 - 50} = 3$$

$$\Gamma \rightarrow \Delta : KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 5 = \frac{75 - 0}{X - 75} \Leftrightarrow X = 90$$

	X	Ψ	KE _X	KE _Ψ
A	0	250		
			2	1/2
B	50	150		
			3	1/3
Γ	75	75		
			5	1/5
Δ	90	0		

Γ.2 $B \rightarrow A : KE_\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{50 - 0}{250 - 150} = \frac{1}{2}$

$$\Gamma \rightarrow B : KE_\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{75 - 50}{150 - 75} = \frac{1}{3}$$

$$\Delta \rightarrow \Gamma : KE_\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{90 - 75}{75 - 0} = \frac{1}{5}$$

Το κόστος ευκαιρίας του Ψ είναι **αυξανόμενο**. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συντελεστές παραγωγής δεν είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή όλων των αγαθών. Καθώς αυξάνεται και η παραγωγή του Ψ, αποσπώνται από την παραγωγή του Χ συντελεστές που είναι όλο και λιγότερο κατάλληλοι για την παραγωγή του Ψ. Απαιτούνται, δηλαδή, ολοένα και περισσότερες μονάδες από το Χ για την παραγωγή κάθε επιπλέον μονάδας του Ψ, πράγμα που σημαίνει αυξανόμενο κόστος ευκαιρίας.

Γ.3 Πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται Χ = 80 μονάδες :

$$KE_X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 5 = \frac{75 - \Psi}{80 - 75} \Leftrightarrow \Psi = 50$$

	X	Ψ
Γ	75	75
	80	Ψ
Δ	90	0

Άρα ο συνδυασμός (Χ = 80 , Ψ = 45) είναι **εφικτός** γιατί με δεδομένο ότι παράγονται 80 μονάδες Χ προβλέπεται η παραγωγή 45 μονάδων Ψ που είναι λιγότερες από την μέγιστη εφικτή παραγόμενη ποσότητα που είναι Ψ = 50.

Αυτό σημαίνει ότι ένας ή περισσότεροι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται και η οικονομία παράγει σε ένα συνδυασμό που βρίσκεται αριστερά της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων.

Γ.4 Από τις 20 ως τις 50 μονάδες Χ, η θυσία του Ψ είναι (50 - 20) • KE_X = 30 • 2 = 60 μονάδες
Από τις 50 ως τις 70 μονάδες Χ, η θυσία του Ψ είναι (70 - 50) • KE_X = 20 • 3 = 60 μονάδες

Άρα συνολικά πρέπει να θυσιάστούν 60 + 60 = 120 μονάδες Ψ

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ**ΘΕΜΑ Δ**

Δ.1 Στο αρχικό σημείο ισορροπίας θα έχουμε:

$$\text{για } P_E = 4 \quad Q_D = 400 - 20 \cdot 4 \Leftrightarrow Q_E = 320$$

Μετά τη μεταβολή της ζήτησης, η νέα συνάρτηση ζήτησης θα είναι:

$$Q_{D2} = Q_D + 100 = 400 - 20 \cdot P + 100 = 500 - 20 \cdot P \quad \text{άρα } Q_{D2} = 500 - 20 \cdot P$$

Στο νέο σημείο ισορροπίας θα έχουμε:

$$\text{για } Q_{E'} = 380 \quad 380 = 500 - 20 \cdot P_{E'} \Leftrightarrow P_{E'} = 6$$

Τα δύο σημεία ισορροπίας αποτελούν και σημεία της καμπύλης προσφοράς, οπότε με αυτά θα υπολογίσουμε τον τύπο της γραμμικής συνάρτησης προσφοράς $Q_S = \gamma + \delta \cdot P$.

P	Q _S
4	320
6	380

$$\left. \begin{array}{l} 320 = \gamma + 4 \delta \\ 380 = \gamma + 6 \delta \end{array} \right\} \Leftrightarrow \left. \begin{array}{l} \gamma = 200 \\ \delta = 30 \end{array} \right\} \Leftrightarrow Q_S = 200 + 30 \cdot P$$

Δ.2 $E_S = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \cdot \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2} = \frac{380 - 320}{6 - 4} \cdot \frac{4 + 6}{320 + 380} = \frac{3}{7}$ **ανελαστική** γιατί < 1

Δ.3 α. Δεδομένου ότι η ανώτατη τιμή είναι η αρχική τιμή ισορροπίας $P_A = 4$, θα χρησιμοποιήσουμε τη συνάρτηση προσφοράς και τη δεύτερη συνάρτηση ζήτησης:

$$Q_S = 200 + 30 \cdot P \quad \text{και} \quad Q_{D2} = 500 - 20 \cdot P$$

Για $P_A = 4$ έχουμε $Q_{SA} = 200 + 30 \cdot 4 = 320$

$$Q_{DA} = 500 - 20 \cdot 4 = 420$$

Το έλλειμμα θα είναι $Q_{DA} - Q_{SA} = 420 - 320 = 100$ μονάδες προϊόντος.

β. Θα αντικαταστήσουμε την προσφερόμενη ποσότητα Q_{SA} στη συνάρτηση ζήτησης, στη θέση της Q_D :

$$320 = 500 - 20 \cdot P' \Leftrightarrow P' = 9 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

Άρα το μέγιστο δυνατό καπέλο θα είναι $P' - P_A = 9 - 4 = 5$ χρηματικές μονάδες.

Δ.4 Με την επιβολή ανώτατης τιμής μπορεί να ανατρέπεται η ισορροπία στην αγορά και να δημιουργούνται ελλείμματα και παράνομες αγορές. Αυτό δε σημαίνει ότι το κράτος δεν πρέπει να παρεμβαίνει στη λειτουργία της αγοράς, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω. Η επιβολή ανώτατης τιμής πρέπει να είναι βραχυχρόνια, για να αποφεύγεται η "μαύρη αγορά".